

ГОД. XXI.

ПОЗОРИШТЕ.

БРОЈ 48.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

Изази за време бављења позоришне дружине у Н. Саду свагда о дану сваке представе, иначе сваког месеца по један пут на по табака. — Стоји за Нови Сад 40, а на страну 60 новч. месечно. —

ГЛАВНА СКУПШТИНА ДРУШТВА ЗА СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ 31. АВГУСТА (12. СЕПТ.) 1896.

ИЗВЕШТАЈ

УПРАВНОГА ОДБОРА „ДРУШТВА ЗА СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ“ О СВОМЕ ГОДИШЊЕМ РАДУ
И СТАЊУ ПОЗОРИШНОМ.

Славна скупштино! Част нам је и овом приликом поднети славној скупштини годишњи извештај о радњи управнога одбора и о укупном стању српског народног позоришта од прошлогодишње до овогодишње главне скупштине друштвене.

Од лањске скупштине до сада уписали су се и примљени су за чланове „друштва за српско народно позориште“ ови родољуби, друштва и корпорације, и то: I. са свотом од 100 фор.: 1.) Др. Милош Ђорђевић, адвокат у В. Бечкереку, који је уплатио двоструку чланарину у износу од 100 фор.; 2.) „Српско есконтно деоничарско друштво“ у Митровици, које је године 1893. уплатило у име чланарине 100 фор., и сад опет 100 фор.; 3.) „Народна штедионица, удеоничарско друштво“ у Турском Бечеју, која је уплатила 50 фор., а остатак од 50 фор. исплатиће идуће године; 4.) „Јарковачка народна банка, деоничарско друштво“ у Јарковцу, која је исплатила половину чланарине од 50 фор., а другу половину од 50 фор. исплатиће на годину; 5.) „Прва сентомашка српска задруга као дружина за узајамно помагање и штедњу“ у Сентомашу, која је уплатила 50 фор. а осталих 50 фор. исплатиће на годину; — II. са уплатом целе прописане чланарине од 50 фор.: 6.) Др. Емил Гаврила, главни уредник „Заставе“ у Новом Саду; 7.) Др. Милан Давидовац, адвокат у Н. Саду; 8.) Др. Давид Коњовић, адвокат у Сомбору;

9.) Јован Радић, велепоседник у Суботици; 10.) Ђорђе Т. Мијатовић, велепоседник у Новом Саду; — III. са уплатом од 10 фор. и обвезом на исплату остатка чланарине од 40 фор.: 11.) Миша Николић, трговац у Инђији; и 12.) Коста П. Миросављевић, трговац у Новом Саду.

У току прошле пословне године преминули су ови чланови друштвени: 1.) Висарион Мишковић, адвокат из В. Кикинде; 2.) Павле А. Николић, трговац из Земунa; 3.) Павле Панаотовић, трговац, уједно и почасни члан, из Митровице; 4.) Новак Голубски, народни капетан из Сентомаша; 5.) Богољуб пл. Јеремић, приседник жупанијског сиротињског стола из Сомбора; 6.) Душан Бајловић, трговац из Руме; 7.) Др. Милан Јовановић, књижевник и почасни члан из Београда; и 8.) Др. Ђорђе Јовановић, лекар из Вршца. Нека је свима вечна успомена! Слава им!

У смислу одлуке лањске главне скупштине обратио се управни одбор позоришни молбом на наше новчане заводе, да одреде позоришту сталну годишњу припомоћ на издржавање позоришта и подмирење дефицита. Управни одбор разаслао је преко 90 таквих позива на новчане заводе у нашим крајевима, а обратио се у тој цели и на познате управитеље тих завода. Но одзив је био врло слаб и незнатан, јер се одазвало само 13 новчаних завода, и то са свотом од 639 фор. А осим тога ти за-

води — изузимајући два три — нису ни обећали, да ће прилоге и припомоћ и на даље давати. Поред тога су неки од тих завода дали те прилоге у име своје чланарине, а чланарина се не може трошити него се урачунава у фонд позоришни. — Одазвали су се пак ови новчани заводи, и то: 1.) „Централни кредитни завод“ у Новом Саду са 100 фор., који је обећао и у напредак потпомагати позориште; 2.) „Српско есконтно деоничарско друштво,“ у Митровици са 100 фор. у име чланарине; 3.) Штедионица у Ст. Пазови са 50 фор.; 4.) Штедионица у Руми са 50 фор.; 5.) Штедионица у Вуковару са 50 фор.; 6.) „Прва сентомашка штедионица, деоничарско друштво“ у Сентомашу са 50 фор. и обећала је и у будуће прилагати; 7.) „Прва српска задруга као дружина за помагање и штедњу“ у Сентомашу са 50 фор. у име чланарине и са 10 ф. прилога; 8.) „Народна штедионица“ у Т. Бечеју са 50 фор. у име чланарине; 9.) „Јарковачка народна банка, деоничарско друштво“ у Јарковцу са 50 фор. у име чланарине; 10.) „Перлеска среска штедионица, деоничарско друштво“ у Перлезу са 50 фор.; 11.) „Задруга за штедњу и предујмове“ у Руми са 20 фор.; 12.) „Задруга за међусобно помагање и штедњу у Ковиљу са 10 фор., која је обећала и даље прилагати; и 13.) „Бачка потиска штедионица“ у Ст. Бечеју са 9 ф.

Пошто је од новчаних завода тако очекивано малена припомоћ стигла, није се ни могла спровести реорганизација позоришне дружине, какву је лањска скупштина желела.

Српском народном позоришту учињени су или исплаћени су и ове године неки легати и завештаји, и то:

1.) Исплаћен је легат од 400 фор., што га је пок. Емилија Дајевићка из Чакова завештала пре три године позоришту. На тај легат плаћено је 40 фор. у име наследне пристојбе. Ради исплате тога легата уложио је много труда повереник друштвени др. Светозар Димитријевић, адвокат у Темишвару, те му је на родољубивом заузимању око тога мучног посла изјављена топла захвалност.

2.) Пок. Новак С. Голубски, народни капетан у Сентомашу, завештао је легат од 200 фор. споразумно са својом женом Софијом рођ. Живановићевом, која је ту своту пре неколико дана исплатила, на чему јој је захваљено.

3.) Пок. Ђорђе Михајловић, поседник у Сомбору, оставио је позоришту легат од 200 фор. Г. Др. Давид Коњовић, члан овог друштва и адвокат у Сомбору, умољен је, да заступа позориште у погледу тога легата.

Осим тога стигли су српском народном позоришту још и ови прилози:

1.) Госпођа Меланија Вукићевићка рођ. Ракићева у Сомбору послала је 100 круна или 50 фор. као дар српском позоришту у спомен своје прерано преминуле и непрежаљене ћерке Сиде Вукићевићеве, која је за живота свога јако волела српско народно позориште.

2.) Г. Пера Добриновић, редитељ позоришни, скупио је у Винковцима приликом једне забаве 65 фор. добровољних прилога.

3.) Српска црквена општина у Сенти послала је годишњи прилог од 20 фор.

4.) Г. Персида Јовановића из Подвиња, код Брода, послала је годишњи свој прилог од 4 фор. Иста родољубкиња прилаже већ много година по толику своту на српско народно позориште.

5.) Румска штедионица послала је 2 фор. 84. н. као прилог из ковчежића за годину 1895.

Повереник друштвени и члан управног одбора Др. Стеван Малешевић, адвокат у Сенти, водио је и ове године бригу око руковања закладном земљом у износу од 20 ланаца, коју су српском народном позоришту завештали пок. Ђена Брановачки и жена му Ида рођ. Вујићева. Повереник је свагда редовно побирао од закупника аренду од те земље и шиљао је овамо централној благајни позоришној.

Као што је лањској скупштини јављено, позвала је управа „Бондина казалишта“ у Дубровнику наше позориште, да — по жељи тамошњих Срба — даје представе у јесењој сезони. Управни одбор тражио је

нека објашњења и саопшти своје услове, а скупштина овластила је управни одбор, да може послати нашу позоришну дружину у Дубровник и у том случају, ако би био у изгледу дефицит до 1000 фор., који би се, обзиром на важност подuzeћа, имао из фонда позоришног подмирити. — На допис управнога одбора одговорила је управа „Бондина казалишта“ у Дубровнику под 28. јулом 1895. са изјавом жаљења, „да су велики трошкови, који су нужни за долазак позоришне дружине у Дубров-

ник, много већи од средстава, којима располаже управа; а ни казалиште дубровачко не би могло ово друштво својом величином релативно трошковима задовољити. С тога управа најлепше захваљујући управном одбору на удворном писму и најлепшим његовим намерама гледе Дубровника, сматра за дужност да јави, да се је, и ако нерадо, одрекла своје намисли да отвори овогодишњу сезону српским народним позориштем.“ — И тако за овај мах није могло позориште наше поћи у Дубровник.

(Свршиће се.)

Л И С Т И Њ И.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(Српска народна позоришна дружина у В. Кикинди.) Из Меленаца дошла је наша народна позоришна дружина 2. (14.) августа о. г. у В. Кикинду, и ту је давала прву представу 3. (15.) августа о. г. О долажењу наше позоришне дружине у В. Кикинди пишу „Бранику“ ово: „Ових дана био је код нас управитељ нашег народног позоришта, г. А. Хаџић, да се постара и посаветује о томе, кад да нам дође у походе наше нама увек мило народно позориште. После претходног разговора и договора са г. дром Живком Богданом, председником нашег месног позоришног одбора, са Ником Николићем, благајником одборским и са другим члановима одборским, који су сви редом управитељу нашег позоришта с највећом пријатељском предусретљивошћу на сусрет изашли: утаноачено је, да наше позориште из Меленаца к нама дође и да прва представа буде 3. (15.) августа; а 6. (18.) августа да буде свечана представа у славу рођен-дана нашег краља Франке Јосифа I. и да се том приликом даје: „Балканска Царица“, гласовито дело генијалног кнеза-песника Николе I., које му је славу пронело широм целог Српства, и ми једва чекамо, да ту драму видимо и овде на нашој позорници. Сваке хвале је вредно и родољубље наших газда и ратара, који су обећа-

ли, да ће дати потребна кола, која ће како чланове наше позоришне дружине, тако и целу позоришну гардеробу бесплатно пренети из Меленаца у В. Кикинду. Евала нашим честитим суграђанима, који ће и овом приликом доказати, да им на срцу лежи опстанак и напредак нашег позоришта!“

А о бављењу наше позоришне дружине у В. Кикинди читамо у 116. броју „Браника“ овај извештај: „Наше свима нама мило и драго народно позориште завршило је овде свој рад 26. септембра и отишло је одавде у Вршац. Управо последња представа, по утврђеном распореду, требала је да буде 22. септембра, ал' како се у новој дворани у Вршцу представе пре 29. септ. нису могле отпочети, то су овде, пристанком месног позоришног одбора, а да дружина не би дангубила, приређене још две представе ван претплате. У тим двама представама суделовала је свима нама још из пре омиљена гошћа г. Зорка Теодосијевићка, која је и овом приликом вештом игром и лепим уметничким певањем својим очарала нашу публику. За време бављења свога овде давало је наше позориште тридесет и три представе и једну представу за децу и постигло је сјајан успех и у моралном и у материјалном погледу. Све представе ишле су складно, заокружено. За ове две године, од како позориште није било у нас, опажа се велики напредак у приказивачкој уметности наших глумаца.

Поред старих опробаних глумачких снага показали су особита дара и мара и многе млађе силе, од којих е похвалом морамо споменути од женских: г. г. Ј. Весићеву, З. Ђуришићеву и Д. Туцаковићеву, која се још истакла и као певачица лепа гласа. Управа врло добро ради, што и млађима даје прилике, да развију свој глумачки дар. Од глумаца који су остали у лепој успомени код нас, морамо споменути нарочито г. Спасића, па г. Динића, који је у приказивању финих комичних улога показао, да је глумац, на коме би нам могле завидети и друге на гласу позорнице. Његови прикази маркиза Боафлерија у „Мајчином благослову“, па библиотекара Роберта у „Библиотекару“, кога је по жељи месног позоришног одбора одиграо, могли су задовољити и захтеве најстрожије критике. У опште наша позоришна дружина, нека јој је част и слава, тако је сада састављена, да с највећом лакоћом може изводити и најтеже задатке глумачке. О томе смо се уверили, кад смо пажљиво посматрали добро промишљену и лепо изведену игру наших глумаца у комадима као што су: „Лажни Димитрије“, „Балканска царица“, „Хамлет“, „Женски пријатељ“, „Вечити закон“, „Хетман“, „Северо Торели“, „За круну“, „Шокица“, и т. д. Такав уметнички рад крунисан је и лепим материјалним успехом. Као што дознајемо биће овде сувинка преко три стотине фор., а осим тога и приход од претпоследње представе одредиће се на глумачки фонд. Наши Кикинђани, као што видите, осветлали су и овом приликом свој српски образ. Славни били, дични били и од сада!“

ПОЗОРИШТЕ.

(Колико позоришта има у Русији?) У Русији било је почетком ове године сто и осамдесет и четири позоришта. Отуда долази на Москву девет: „Малый театр“, „Большой театр“, „Театр Корша“, „Никитский театр“, „Театр Шеллапутина“, „Новый Ермитаж“, „Театр Солодовников“ (Общество Искусства и Литературы), „Театр Скоморох“, „Театр Романов“. У Петрограду било је осам позоришта: „Александринский театр“, „Михайловский театр“, „Маринекский театр“, „Театр Немети“, „Малый театр“, (Литературно-артисти-

ческой кружок), „Аквариум“. „Панаевский театр“, „Кононовский театр“. Осим тога ово су вароши и места, у којима се налазило позоришта: Акерман, Александрија (у херзонској губернији), Асхабад, Архангелск, Астрахан, Ачинск; Баку, Барнаул, Бахмут, Бердјанск, Бердичев, Бјежецк, Бјељев, Бјелгород, Бјелци, Бјелосток, Борисогљеск, Брест-Литовск, Броници; Варшава, Васильеостровск, Виљна, Винаца, Витебск, Вишњи, Владимир, Владикавказ, Вологда, Воронеж, Волочек, Вјена, Вјатка; Гатчина, Гељсингфорс, Гомељ, Гродно, Глухов; Евпаторија, Екатеринбург, Екатеринодор, Екатеринослав, Елец, Елисаветград, Ефремов; Житомир; Зирјановски рудник; Иваново-Вознесенск, Ирбит; Јакутск, Јалта, Јарослав, Јурјев; Казан, Калуга, Каменец-Подолск, Калиш, Камишлов, Камрат, Кишењев, Керч, Кисловодск, Кијев, Клин, Ковно, Ковров, Козлов, Коканд, Коломна, Колпино, Кострома, Кривцово село, Кроловец, Кронштат, Курск; Лаошев, Лебедин, Либава, Ливни, Липецк, Лодз, Лудонск, Лублин; Маријупол, Милан, Минск, Мелитопол, Могилев, Молога, Моржанск, Муром; Нарва, Невскоје опшчество, Нижнеудинск, Нижни Новгород, Николајев, Никољскоје село, Новгород Малојарославец, Новогрудок, Новоржев, Новочеркасск, Новоузенск; Одеса, Одојев, Орел, Оренбург, Орјехово-Зујево; Пенза, Перејаславл, Перм, Петровск, Полтава, Поневјеж, Петрозаводск, Псков, Путиловскоје опшчество; Ревел, Ржев, Рибинск, Рига, Ромни, Ростов на Дону, Рјазан; Самара, Саратов, Севастопол, Серпухов, Сестрорјецк, Симбирск, Симферопол, Славјанск, Слободск, Смоленск, Ставропол-Кавкаски, Сизран, Старја Рус, С. Рождествено, Суджа, Сумах-Саратов; Таганрог, Тамбов, Таруса, Ташкент, Теодосија, Тимашев, Твер, Тифлис, Тоболск, Томск, Тројицк, Тула; Умањ, Урјупинскаја станица, Уфа, Уман; Харков, Херсон, Холм, Хотин; Царицин, Царскоје село; Чернилов; Шавли, Шаргород, Шучје село. — Као што видимо из ових података, велика, моћна и силна Русија као што у свачем другом тако исто изобилује и у позориштима.

Издаје управа срп. нар. позоришта.